

Ελένη Γκόρα

“
Κρήτης
ανάγνωσμα
”

elenigkora.gr

Κρήτης ανάγνωση

Ελένη Γκόρα

Ελένη Γκόρα

Κρήτης ανάγνωσμα

Κρήτης ανάγνωση

Ελένη Γκόρα

Τίτλος: Κρήτης ανάγνωσμα

Συγγραφέας: Ελένη Γκόρα

ISBN: 978-618-84899-1-2

Ψηφιακές Εκδόσεις: elenigkora.gr

Τόπος και Χρονολογία έκδοσης: Κοζάνη, 2020

Μέγεθος Αρχείου: 231 KB

Σελίδες: 55

Μορφή αρχείου: pdf

Γραμματοσειρά: Palatino Linotype

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση δίχως την
έγγραφη άδεια του δημιουργού ή του εκδότη.

Κρήτης ανάγνωσμα

Ελένη Γκόρα: Γεννήθηκα
το 1988 στην Κοζάνη.
Σπούδασα Κλασική
Φιλολογία στο
Δημοκρίτειο
Πανεπιστήμιο Θράκης.
Είμαι κάτοχος
Μεταπτυχιακού
Διπλώματος (Master of
Arts) στη Δημιουργική
Γραφή και Υποψήφια
Διδάκτορας Δημιουργικής
Γραφής στο Πανεπιστήμιο
Δυτικής Μακεδονίας.

Ελένη Γκόρα

Σε μια βδομάδα η Κρήτη

δεν γυρνιέται...

Η βαλίτσα

Για ακόμα μία φορά ετοίμασα βαλίτσα και τα ρούχα βγαίνουν παραπάνω από τις μέρες. Τι πρόβλημα κι αυτό; Από χθες πλένω σιδερώνω και στο τέλος τα ίδια θα φοράω.

Το μαγιό με το παρεό!

Το φαράγγι της Σαμαριάς

Δεν ξέρω αν είναι σύμπτωση καρμική ή εντελώς τρομακτική και προειδοποιητική, αλλά στο δεύτερο πρόγραμμα έχει αφιέρωμα για τις ομορφιές της Κρήτης. Τώρα ο εκφωνητής μιλάει για το φαράγγι της Σαμαριάς.

Βλέπω το περιεχόμενο της βαλίτσας να αλλάζει άρδην και η βαλίτσα να γίνεται σακίδιο.

(Δεν άλλαξε...)

Εγώ ο φλώρος

Ο μπαμπάς μου κάποτε είχε γυρίσει όλη την Κρήτη. Από τη μία άκρη ως την άλλη.

Ξεκίνησε οδικώς από την Κοζάνη με ένα zastava. Σταμάτησε στα Γιάννενα, επισκέφτηκε το αρχαίο θέατρο της Δωδώνης. Μετά ταξίδεψε ως το Αίγιο, ύστερα στα Καλάβρυτα, στην Κόρινθο, στο Ναύπλιο, στην Τρίπολη. Από εκεί στη Σπάρτη, στην Καλαμάτα, στη Μάνη, στη Μονεμβασιά, στα Κύθηρα. Και από τα Κύθηρα στον Κίσσαμο.

Και από τον Κίσσαμο ως την
Ιεράπετρα και το Βάι.

Κοιμόταν τις περισσότερες φορές
έξω, έτρωγε λιτά. Τον κερνούσανε
τσικουδιές, τους χάριζε ρακές, που
είχε στο πορτ μπαγκάζ.

Και εγώ ο φλώρος και με αεροπλάνο
θα πάω και εφτά νύχτες θα μείνω.

Ένα βράδυ στη Θεσσαλονίκη

Είμαστε σε ένα μπαρ στη Θεσσαλονίκη,
όπου εντάξει επιτρέπεται παντού το
κάπνισμα και για τασάκι έχουμε ένα
μπουκάλι μπύρας άνευ!

Πρώτο μπάνιο στο Μαράθι

Και οι «μέρες καραντίνας» έκλειναν
κάπως έτσι:

Ένα πράγμα με ανησυχεί· τι θα
κάνω το καλοκαίρι κάμπινγκ,
ξενοδοχείο, δωμάτιο, τι;

Οι «μέρες καραντίνας» είναι
διαθέσιμες εδώ:

[https://elenigkora.gr/meres-
karantinas.pdf](https://elenigkora.gr/meres-karantinas.pdf)

Απάντηση:

Διακοπές με παρέα. Πτήση με αεροπλάνο. Δωμάτιο στα Χανιά. Νοικιασμένο αυτοκίνητο. Πρώτο μπάνιο στο Μαράθι. Η θάλασσα είχε μια υπέροχη και ξεχωριστή μυρωδιά. Φωτογραφία με τον σελιδοδείκτη του βιβλίου πάνω σε έναν βράχο.

Με μια καθυστέρηση

Και ενώ είχε προηγηθεί συζήτηση για τους Γερμανούς αλεξιπτωτιστές που έχασαν τη ζωή τους στο Μάλεμε, καθώς βγαίναμε από το χωριό συνδέομαι με το περιβάλλον και λέω:

-Εδώ δεν είναι που...

-Αυτό λέγαμε τόση ώρα! Πού είσαι;

Και ξαναχάθηκα στις σκέψεις μου εκεί που πήγα να συνδεθώ.

Ελαφονήσι

Έβγαλα μια φωτογραφία με τα τιρκουάζ νερά. Την ανέβασα, έκανα check in και έγραψα εδώ όπου η άμμος είναι ροζ.

Έπειτα, κάποιος γνωστός μου, Σπηλαιολόγος μου έστειλε να του μαζέψω λίγη άμμο για να τη μελετήσει.

Όταν είδα το μήνυμα ήταν ήδη αργά.

Είχα γυρίσει στα Χανιά.

Διπλός ελληνικός στην Παλαιοχώρα

Σ' αυτό εδώ το μέρος παρήγγειλα
ελληνικό διπλό σκέτο σε μεγάλη
κούπα με δυο παγάκια μέσα κι όχι
μόνο μου το έφτιαξαν, αλλά μου
έφεραν και επιπλέον μια γαβάθα
παγάκια.

Αν ο καφές ήταν ρακή.

Το θεριό που έγινε κουτάβι

Και ενώ περιμένουμε να περάσουμε τη σήραγγα Τοπολίων ένα θεριό ως εκεί πάνω με γαλάζια μάτια, ξανθά μαλλιά και γένια κερνάει και πουλάει τσικουδιά στα σταματημένα οχήματα.

Πλησιάζει και το δικό μας.

Ωχ, κι άλλη, κάνω το λάθος και του λέω.

Μεμιάς το θεριό έγινε κουτάβι.

Κουτάβι πληγωμένο.

Ελένη Γκόρα

Κέρασμα από την Κρήτη
ποτέ μην αρνηθείς.

Αν θέλεις να πληγώσεις,
να το ξανασκεφτείς.

Κρήτης ανάγνωση

Χώρα Σφακίων

Τις ταμπέλες που είναι γαζωμένες
με σφαίρες τις λες και τουριστικό
αξιοθέατο.

Η υπόσχεση

Την επόμενη φορά που θα πάω στην Αγία Ρουμέλη θα διασχίσω το φαράγγι και θα φτάσω ως το Ευλόσκαλο.

Την επόμενη φορά.

Αυτήν τη φορά μόνο θα κολυμπήσω.

Της Κρήτης το φαΐ

Πρώτο βράδυ στα Χανιά και πάμε σε μια ψησταριά, στα Χάλκινα αν έχετε ακουστά. Πείνα μεγάλη μας έδερνε.

Μας υποδέχονται με μια τσικουδιά και με μια σαλάτα με λάδι και φρέσκια ρίγανη. Μας προσφέρουν και ζεστό ψωμί. Κι αρχίζουμε τις βούτες.

Ύστερα έρχεται το παλικάρι κι ο κατάλογος.

-Παρακαλώ! Να σας πω ότι για πιάτο ημέρας έχουμε κατσικάκι με σταμναγκάθι και κεμπάπ.

-Το κατσικάκι με το σταμναγκάθι σίγουρα και την κρητική σαλάτα και τη γραβιέρα με το μέλι και το σουσάμι και τα καλιτσούνια και τις πατάτες με τα τηγανητά αυγά και το απάκι και το γαμοπίλαφο και τις κρητικές μπύρες, τις λύρες.

-Είναι πολλά! Θα τα καταφέρετε όλα αυτά;

-Θα τα καταφέρουμε.

-Εγώ σας προειδοποίησα....

Κι άρχισαν να καταφθάνουν πιάτα, πιατέλες γαβάθες. Αναστενάξαμε, μα κάτω δεν το βάζαμε.

Όταν πια είδαμε κι απόειδαμε, αφήσαμε τα πιρούνια και ζητήσαμε το γλέντι το κρητικό.

-Έχει χώρο μέσα; ρωτήσαμε το παλικάρι.

-Μιλήσατε με κανέναν;

-Με πολλούς!

-Και;

-Και θα πιούμε τσικουδιές.

-Περάστε, περάστε!

Και περάσαμε μέσα κι οι τσικουδιές έφευγαν και ερχόντουσαν.

Πώς σηκωθήκαμε το άλλο πρωί ακόμα αναρωτιόμαστε. Και επειδή νομίζω δεν χόρτασαν όχι τόσο οι κοιλιές μας, αλλά οι οφθαλμοί μας, ο δρόμος μάς έβγαλε σε μια ταβέρνα. Το χωριό λεγότανε Βουλγάρω κι η ταβέρνα Νεραντζούλα.

Κι αν περάσετε ποτέ, να μην ξεχάσετε να φάτε ντάκο, ξεροτήγανο,

κολοκυθοανθούς, σαρμάδια, μοσχαράκι,
τοιγαγιαστό, χαλβά σμιγδαλίσιο.

Και την ιστορία αυτή την κλείνω με
δυο στίχους:

Σαν της Κρήτης το φαΐ
πουθενά δεν ήρα.

Και με άλλους δυο:

Και κοχλιούς μπουρμπουριστούς
ακόμη δεν επήρα.

Η ιστορία αυτή γράφτηκε στο πλοίο.

Σφακιά-Αγία Ρουμέλη

Η στάκα

Πάμε σ' ένα χωριό
στη Βρύση για φαΐ
και μας φέρνουν στάκα
δοκιμή.

Λίπος από γάλα δηλαδή,
στο τηγάνι με αλεύρι
ω, θεοί!

Κι ένα καρβέλι
μακροβούτι
στο πιατί.

Δεν ήταν να νιώσουμε εκεί

βοσκοί που εγυρίσαν
μόλις στο μαντρί;

Πω πω, τι βαρύ φαΐ!

Πρόταση γάμου

Σε ένα χωριό στο Ροδάκινο αντί μιας
μπαλοθιάς:

-Για εκατό κρι-κρι σε παίρνω για
γυναίκα!

-Το παγωτό ή το ζωντανό, ωρέ!

-Το ζωντανό, μωρέ!

-Ίντα τα κάνω τα 'κατό, εγώ ξακόσα
θέλω!

-Ξακόσα τα 'χεις βρε γυνή...

-Γι' αυτό και μένω ανύπαντρή!

-Ωρα καλή σου κοπελιά!

-Και σε σένα καλή παντρεία!

Ο ταρίφας

Και μπαίνω σ' ένα ταξί και λέω στον
ταρίφα:

-Πάνε με!

-Πόση ώρα έχεις;

-Τρία λεπτά...

-Αέρας θα γίνω!

-Το 'χουμε;

-Ναι! Καρακατσάνα;

-Όχι, από τη Δυτική Μακεδονία.

-Είχα πάει κάποτε εκδρομή!

-Σ' άρεσε;

-Η Φλώρινα και η Καστοριά, ναι! Η Κοζάνη και τα Γρεβενά ούτε για μισή ώρα δεν είναι!

-Μισή ώρα εσύ, μισή μισή εγώ από Κοζάνη και Γρεβενά. Ωραίος ο τόπος σου, και τι σε οφείλω;

-Κερασμένη τούτη η κούρσα από μένα, τέτοιον τόπο σαν αυτόν δεν θα βρεις κανέναν!

Θρησκευτικός τουρισμός

Μεγάλη ιεροσυλία να πας Κρήτη και να μην επισκεφτείς Κνωσό, να μην προσκυνήσεις Μινωικό πολιτισμό.

Μόνο μερικοί τουρίστες ήταν στο αρχαιολογικό και στο μουσείο. Λίγοι, όχι πολλοί- φαντάζομαι εφέτο.

Από Έλληνες μόνο το προσωπικό.

Στον τάφο του Καζαντζάκη

Ένας ξύλινος σταυρός, μια επιγραφή με το γνωστό «Δεν ελπίζω τίποτα. Δεν φοβάμαι τίποτα. Είμαι λέφτερος» και τίποτε άλλο.

Από κάτω όλο το Ηράκλειο.

Μέσα στην ησυχία ένας μπαφιάρης με τζίβες μακριές, άσπρο λινό πουκάμισο και ριγέ παντελόνι με γυρισμένα τα μπατζάκια, έρχεται ξυπόλυτος και αφήνει ένα κόκκινο τριαντάφυλλο.

Κοντοστέκεται. Κάτι σκέφτεται. Σκύβει το κεφάλι. Κοιτάει τις πέτρες. Μετά το σηκώνει ψηλά. Για πολλή ώρα.

Ανάταση.

*Όταν όλα είναι δύσκολα, ξάπλωσε
στη γη κι ύστερα κοίτα τον ουρανό.*

Παραδοσιακό μαχαιροποιείο

Μπαίνω σ' ένα μαγαζί να αγοράσω
ένα μαχαίρι. Ζητάω να 'χει επάνω
του μια μαντινάδα. Κι έτσι όπως
κάνω να το βγάλω από τη θήκη,
κόβω το δάχτυλό μου.

Το αίμα άρχισε να τρέχει.

Έσταξε στη γυάλινη προθήκη, στα
ρούχα, στα πλακάκια.

Ο μαχαιράς πήρε το μπουκάλι με το
οινόπνευμα, το ζούμπηξε και πότισε
το δάχτυλό μου. Ύστερα, το τύλιξε
σε ένα μάτσο χαρτιά που είχε δίπλα
στην ταμειακή. Το κράτησε για λίγο
σφιχτά. Κόβει, μου 'πε, κι αν το

πάρεις, μισή τιμή θα στ' αφήσω μαζί
με τη μαντινάδα.

Αν μ' αρνηθείς καμιά φορά
και κάνεις άλλο ταίρι,
θα σου κόψω το λαιμό
με τούτο το μαχαίρι.

Το πήρα. Έκοβε.

Στο Κουμ Καπί

Κάθομαι στην άμμο.

Ένα παιδάκι με πλησιάζει και μου φέρνει καβούρια. Τα ψαρεύει με την τσουγκράνα. Είναι πολύ χαρούμενο γι' αυτό του το κατόρθωμα. Μου λέει να τα βγάλω φωτογραφία. Και γω τα έβγαλα. Άλλα είναι μικρά κι άλλα μεγάλα.

Έρχεται σε λίγο και η μαμά του. Μου πιάνει την κουβέντα.

-Ωραία η θάλασσα σήμερα!

-Καλή, πρώτη φορά έρχομαι.

-Α, δεν είσαι από εδώ;

-Όχι!

-Τότε είσαι τυχερή, γιατί μέχρι προχθές δεν είχε ακτή.

-Και πώς ήταν;

-Η θάλασσα έφτανε μέχρι τον τοίχο. Πριν μερικά χρόνια, νά μέχρι εκεί ήταν άμμος, μα μια μέρα ήρθαν και τη μάζεψαν και την πήγαν αλλού.

-Συμβαίνουν αυτά;

-Ψέματα κι αλήθεια έτσι είν' τα παραμύθια!

Παραμύθι

Μια φορά κι έναν καιρό ένα κορίτσι μοναχό ήθελε να επισκεφτεί σπίτι κρητικό. Μια γριά το βλέπει, το ρωτά:

-Πού γυρίζεις μοναχό;

-Στον παράδεισο θαρρώ...

-Μόνη σου ούτε στον παράδεισο!

-Γιατί;

-Έλα πάμε να σου δείξω.

Και η γριά πήρε το κορίτσι και το οδήγησε σε ένα σπίτι κρητικό.

-Το βλέπεις αυτό το υφαντό;

-Το βλέπω!

-Και τι δείχνει;

-Μια γοργόνα λυπημένη.

-Την ξέρεις αυτήνα τη γοργόνα;

-Όχι!

-Η αδερφή μου είναι. Πέθανε μικρή.
Δεν της ερχότανε τα έμμηνα.
Πέτωσε η κοιλιά της. Και γω την
έκανα γοργόνα να κολυμπάει. Να
κολυμπάει μες την απέραντη
θάλασσα. Κάθε χρόνο τη μέρα του
θανάτου της έρχεται στον ύπνο μου.
Ξέρεις τι μου λέει;

-Τι;

-Πως καλύτερα να την έκανα ελιά.
Όλο και κάποιος θα την έτρωγε
προσφάγι.

-Και γιατί δεν την κάνεις;

-Η κλωστή δεν περνάει απ' το χτένι.

-Κάποιο χέρι μαγικό τάχα την
εμποδάει;

-Τα μαγεμένα λόγια της
αποθαμένης.

-Και τι σαν έλεγε προτού πεθάνει;

-Αν πεθάνω, να πάω στον
παράδεισο κι ας είμαι μόνη! Και
πήγε στον παράδεισο και είναι
λυπημένη.

Κι έτσι το κορίτσι αφού σκέφτηκε
διπλά και τριπλά τα λόγια της
γοριάς, είπε να ψάξει για την κόλαση.

Της κολάσεως

Στην Καλύβιανη ήταν ένα εστιατόριο που γινότανε της κολάσεως. Θα περίμεναν μέχρι να βρουν μια θέση. Και περίμεναν και περίμεναν και περίμεναν... Κι όταν πια βαρέθηκαν να περιμένουν, άδειασε ένα τραπέζι. Κατέβασαν όλον τον κατάλογο, κι ο σερβιτόρος, κοίταξε με τρόμο:

-Στο επιδόρπιο δεν συμπεριλαμβάνεται simeco!

Η κρουαζιέρα

Ήθελα να βγω στην πλώρη, να βγάλω μια φωτογραφία τα σκούρα μπλε νερά της θάλασσας.

Πιάνομαι απ' το κάγκελο και κάνω να περπατήσω.

Με βλέπει ο καπετάνιος. Μου λέει να περάσω τη φωτογραφική στο χέρι.

Δυο τρία βήματα προσπάθησα και το μετάνιωσα. Φυσούσε και κουνούσε πολύ. Δύσκολη δουλειά, φώναξα.

Όπως έχει μεγαλώσει κανείς, μου απαντάει και μετά προσθέτει, θα σε

περιμένω στον γυρισμό. Θα 'ναι καλύτερα, μου υπόσχεται, αλλά ό,τι και να πω εγώ, εσύ να κάνεις του κεφαλιού σου.

Και προτού ολοκληρώσει τη φράση του, μου έδειξε το τατού στο μπράτσο του· ένα άλφα μέσα σε έναν κύκλο.

Κρήτης ανάγνωσμα

Τρεις μαντινάδες

Το παραδοσιακό της Λέρου

Έθελα να 'μουν άρωμα
που βάνεις στα μαλλιά σου
σε κάθε σου αναπνοή
να μπαίνω στα μαλλιά σου.

Νίκος, Κίσαμος

Ελένη Γκόρα

Της μνήμης το φαρμάκι

Θα πάρω στο πλάι τα βουνά
τα γρίμια να ρωτήσω
να ψάξω φάρμακο
να σου ξελησμονήσω.

Μανόλης, Γραμβούσα

Κρήτης ανάγνωσμα

Η ευχή

Ένα λεπτό τα βάσανα
ήθελα να σταθούνε
να δω πώς είναι η ζωή
κείνοι που δεν πονούνε.

Αντώνης, Μπάλος

Μια τρίχα στο γλυκό μου

Παρήγγειλα μια κομματάρα γλυκό με υγρό κέικ σοκολάτας και κρέμα πορτοκαλιού και 'κει που πάω να σπάσω μια κουταλιά, βλέπω μια τρίχα να βγαίνει σιγά σιγά ανάμεσα στις δυο στρώσεις. Το πιστεύω· δεν φταίει το μαγαζί, ούτε ο άνθρωπος που το έφτιαξε, αλλά ο Μητσοτάκης που κυκλοφορεί κάπου εδώ γύρω.

Και ενώ έλεγα ότι όλα βαίνουν καλώς, αρχίσαν οι γκαντεμιές.

Και μαζί με αυτές οι γκαντεμοϊστορίες.

**Στην οικία του Ελευθέριου
Βενιζέλου**

-Εσείς δεν ήσασταν που ψες το βράδυ βρήκατε μια τρίχα στο γλυκό σας;

-Εγώ!

-Να ξέρετε είχα στήσει αυτί. Άκουσα όλες τις γκαντεμοϊστορίες σας...

Μια σφαίρα διαπέρασε και μένα. Εκεί δίπλα από τα ματωμένα ρούχα του Βενιζέλου κατά την απόπειρα δολοφονίας του το '20.

Όχι, αυτές τις ιστορίες δεν θέλω να τις γράψω-τουλάχιστον ακόμα.

Δυο ώρες κολύμπι

Στα Φαλάσαρνα κολύμπησα σχεδόν δυο ώρες συνεχόμενες. Ήξερα ότι ήταν το τελευταίο μου μπάνιο. Πήγα από τη μία άκρη των βράχων ως την άλλη.

Καμιά φορά γυρνούσα το κεφάλι κι έβλεπα τις ξαπλώστρες.

Ήταν τοποθετημένες ταξικά.

Πρώτη σειρά 40 ευρώ, δεύτερη και τρίτη 20, τέταρτη 15, πέμπτη 10.

Ο καφές καλός, η άμμος καυτή.

Ο ύπνος στο αυτοκίνητο ήρθε ασυζητητί.

Κρήτης ανάγνωσμα

Τελευταία νύχτα

Με τσικουδιές στους καφενέδες,
γεννήθηκε ο τίτλος:

-Κρήτης ανάγνωσμα!

Τελευταία μέρα στα Χανιά

Είναι ένα αρτοποιείο που σερβίρει πρωινό και παίζει όλα τα χρυσά λαϊκά, και γενικά δεν θέλω να φύγω.

Παραγγέλνω ένα σάντουιτς· δυο φετάρες ψωμί λαδορίγανη με ψητά λαχανικά, σαλάτα ρόκα-σπανάκι και γραβιέρα και λέω χωρίς σκόρδο. Φτάνει η παραγγελία στα αυτιά του σεφ και βγαίνει έξαλλος έξω-για χάρη της ιστορίας:

-Εσύ είσαι που δεν τρως σκόρδο;

-Εγώ!

-Είσαι αλλεργική;

-Όχι!

-Τότε δεν σηκώνω κουβέντα!

-Ε, έχω και δυο πτήσεις.

-Δεν έχει και σκορδαλιά...

Κι όντως δεν είχε.

Αν είχε όμως σκορδαλιά, μήπως υπήρχε περίπτωση τα αεροπλάνα να μην πετάξουν;

Ελένη Γκόρα

στις διακοπές να ταιριάζουνε
τα χνότα

Κρήτης ανάγνωση

Ο μπαμπάς μου κάποτε είχε γυρίσει όλη την Κρήτη. Από τη μία άκρη ως την άλλη.

Ξεκίνησε με ένα zastava. Σταμάτησε στα Γιάννενα, επισκέφτηκε το αρχαίο θέατρο της Δωδώνης. Μετά ταξίδεψε ως το Αίγιο, ύστερα στα Καλάβρυτα, στην Κόρινθο, στο Ναύπλιο, στην Τρίπολη. Από εκεί στη Σπάρτη, στην Καλαμάτα, στη Μάνη, στη Μονεμβασιά, στα Κύθηρα. Και από τα Κύθηρα στον Κίσαμο.

Και από τον Κίσαμο ως την Ιεράπετρα και το Βάι.

Κοιμόταν τις περισσότερες φορές έξω, έτρωγε λιτά. Τον κερνούσανε τοικουδιές, τους χάριζε ρακές, που είχε στο ποστ μπαγκάζ.

Και εγώ ο φλώρος και με αεροπλάνο θα πάω και εφτά νύχτες θα μείνω.

elenigkora.gr

ISBN:978-618-84899-1-2